

Įvadas

Modulio programa rašoma 11 klasės mokiniams, kurie laikys lietuvių kalbos valstybinį brandos egzaminą. Šis modulis – konkreti pagalba jam, kad mokiniams nereikėtų samdytis korepetitorių, todėl laikiu motyvuoto mokinių darbo.

Tikslai

- formuoti mokinio vertybines nuostatas;
- ugdyti asmens komunikacinę kompetenciją.

Uždaviniai

Mokant šio dalyko bus ugdomi tokie moksleivių gebėjimai:

- Suformuluoti teksto problemą, pagrindinę mintį;
- Atpažinti autoriaus reiškiamą požiūrį ir pateiktus argumentus;
- Kitiškai vertinti autoriaus reiškiamą požiūrį ir pateiktus argumentus;
- Atpažinti vartojamas stilistines figūras, rasti tekste jų pavyzdžių, paaiškinti paskirtį;
- Skaitomuose tekstuose atpažinti lietuvių ir visuotinės kultūros ženklus, paaiškinti jų prasmę;
- Aptarti skaitomų tekstų kalbinės raiškos ypatumus, individualumą.
- Formuluoti hipotezes, analizuoti, argumentuoti, daryti išvadas.
- Tikslingai atrinkti, susieti, apibendrinti skirtingų šaltinių informaciją.
- Rašyti paisant samprotaujamojo teksto tipo reikalavimų.
- Rašyti tekstą paisant pagrindinių teksto komponavimo reikalavimų: įvadinė pastraipa, dėstymo pastraipos, siejamosios pastraipos, apibendrinamoji pastraipa.
- Rašyti laikantis pastraipos sandaros reikalavimų.
- Rašyti tekstą paisant bendrųjų stiliaus reikalavimų ir išlaikant stiliaus vientisumą.
- Paaiškinti teksto ir jo dalių loginę sandarą ir prasminius ryšius;

Ugdami šiuos gebėjimus moksleiviai gilins žinias, nes per lietuvių kalbos pamokas tam neužtenka laiko.

Didaktinės nuostatos

- konkretizuoti ir individualizuoti mokomąją medžiagą;
- taikyti aktyvius mokymo būdus, padedančius mokiniams savarankiškai aiškintis, atrasti, vertinti, diskutuoti, ginant savąjį požiūrį;
- skatinti bendravimą ir bendradarbiavimą;
- laikytis sistemiškumo nuostatos;
- mokyti suvokti klaidas savarankiškai, skatinti apmąstyti savo mokymąsi, suvokti mokymosi tęstinumą. Brandinti mokinio asmenybę.

Programos turinys

Eil. Nr.	Tema, potemės	Val. sk.	Uždaviniai	Data
1.	Supažindinimas su modulio programa ir tikslais.	1	Suvokti, ko bus mokomasi ir kaip tai daroma.	1 savaitė
2.	Samprotavimo tipai: aiškinimas ir argumentavimas.	1	Susipažinti su aiškinimo ir argumentavimo būdais.	2 savaitė
3.	Argumentavimo pastraipos. Pratybos.	3	Remiantis pastraipos reikalavimais analizuoti 2 mokytojos duotas pastraipas, pagal įvestį sukurti savo pavyzdį.	3-5 savaitė
4.	Faktinės medžiagos panaudojimas samprotavimo kūrimui. Pratybos.	4	Analizuojant duotą tekstą aiškintis faktinės medžiagos panaudojimo galimybes, patiems kurti pastraipą.	6-9 savaitė
5.	Įžanga. Pratybos.	1	Suformulavus reikalavimus įžangai, pagal juos įvertinti duotas įžangas.	10 savaitė
6.	Rezervinis laikas.	1		11 savaitė
7.	Samprotavimo „Ką reiškia būti laisvu žmogumi?“ detali analizė: įvestis, problemos apibrėžimas, argumentavimo krypties nustatymas, duotų pastraipų analizė, pateikto rašinio turinio analizė, kolektyvinis rašinio kūrimas.	6	Remiantis pateikta medžiaga, detalai ir kryptingai ją analizuoti nurodytais aspektais; kurti kolektyvinį rašinį.	12-17 savaitė
8.	Samprotavimo rašinio kūrimas: įvesties „Ar dora prisidengti kauke?“ analizė.	1	Išanalizuoti pateiktą formuluotę, suvokti rašinio temą, problemą, pagr. mintį, apgalvoti tikslą, pasirinkti poziciją formuluotės atžvilgiu.	18 savaitė
9.	Medžiagos pateikimo principai.	1	Susipažinti su medžiagos pateikimo principais, pasirinkti tinkamiausią temai atskleisti.	19 savaitė
10.	Samprotavimo plano sudarymas.	1	Pagrindinę mintį skaidyti į kelis pagrindinius teiginius – pastraipų teminius sakinius.	20 savaitė
11.	Samprotavimo dėstymo rašymas.	1	Plėtojant ir pagrindžiant teminius sakinius, kurti dėstymo pastraipas.	21 savaitė
12.	Rašinio redagavimas. Samprotavimo analizė (šešios P). Detali argumentų analizė.	1	Patikrinti, ar darbas savo struktūra atitinka samprotavimo struktūrą, aptarti argumentus.	22 savaitė
13.	Kokybinė samprotavimo analizė.	1	Apibūdinti kiekvienos pastraipos privalumus ir trūkumus (grupinis darbas).	23 savaitė
14.	Rašymo užduoties vertinimas.	1	Remiantis 2009 m. valstybinio brandos egzamino pavyzdinės užduoties vertinimo kriterijais įvertinti rašinį (grupinis darbas).	24 savaitė
15.	Rezervinis laikas.	1		25 savaitė
16.	Ironiško stiliaus įvesties analizė.	1	Išanalizuoti pateiktą formuluotę, suvokti rašinio temą, problemą, pagr. mintį, apgalvoti tikslą, pasirinkti poziciją formuluotės atžvilgiu.	26 savaitė

17.	Savarankiškas samprotavimo rašymas: planas („Keturi kampai“) ir rašinys.	2	Remiantis anksčiau įgyta patirtimi, sudaryti rašinio planą ir pagal jį namie parašyti samprotavimą (rašo namuose).	27-28 savaitė
18.	Draugo rašinio analizė (šešios P). Detali argumentų analizė.	1	Remiantis 2009m. brandos egzamino pavyzdinės užduoties vertinimo normomis poromis įvertinti/įsivertinti rašinį.	29 savaitė
19.	Rašinio redagavimas atsižvelgiant į gautas pastabas.	1	Remiantis įvairiais tikrinimosi šaltiniais, atsižvelgiant į gautas pastabas redaguoti rašinį.	30 savaitė
20.	Grupinis rašinio vertinimas.	2	Remiantis 2009m. brandos egzamino pavyzdinės užduoties vertinimo normomis grupėje įvertinti rašinius.	31-32 savaitė
21.	Rezervinis laikas.	2		33-34 savaitė
22.	Modulio veiklos aptarimas. Gairės kitiems mokslo metams.	1	Aptarti, ko išmoko šiais m. m. ir numatyti kitų mokslo metų modulio turinį bei veiklos pobūdį.	35 savaitė

Iš viso 35 valandos

Siektini rezultatai

Mokiniai geriau gebės suprasti samprotavimo tekstą, mokės jį kurti, sąmoningiau vartos sąvokas, supras įvairius teksto lygmenis, gebės rišliai savais žodžiais suformuluoti atsakymus į klausimus, susijusius su tekstu. Be dalykinių žinių, įgis ir geresnių socialinių įgūdžių: geriau bendraus ir bendradarbiaus. Tikiuosi, kad per šio modulio pamokas bus išmokę savarankiškiau ir sistemiškiau dirbti, labiau pasitikės savo jėgomis, todėl sėkmingiau pasirengs lietuvių kalbos egzaminui. Rengiant programą buvo atsižvelgta į lietuvių gimtosios kalbos brandos egzaminų programą, patvirtintą 2006-04-25 įsakymu Nr.ISAK-756.

Mokymosi pasiekimų ir pažangos vertinimas ir įvertinimas

Mokiniai bus vertinami ne tik formuojamuoju vertinimo būdu, skatinant individualią pažangą, bet ir balais už įskaitinius darbus.

Pagrindinės ir papildomosios mokymo(si) priemonės ir kita didaktinė medžiaga

1. Alaunienė Z. Teksto sandara:tipologijos problema.//Meniniai ir komunikaciniai tekstai. Mokslinės konferencijos tezės. Šiauliai. 1997.
2. Alaunienė Z. Pikčilingis J. Rašinių taisymo praktika //Rašinių klaidos ir jų taisymo praktika. K., 1985.
3. Dilienė R., Kubilinskienė R. Vaistai nuo baimės. V., 2004.
4. Čepaitienė G. Župerka K. Lietuvių kalba. Vadovėlis XI-XII kl. K., 2005.
5. Kubilinskienė D. Samprotavimo mokymas // <http://www.pprc.lt/egzaminai/lituanistams.asp>
6. Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos bendrosios programos ir išsilavinimo standartai XI-XII klasėms.-V.:Švietimo aprūpinimo centras.2002.
7. Lituanistas – lituanistui (Mokome rašyti samprotavimą) // <http://www.pprc.lt/egzaminai/lituanistams.asp>
8. Nauckūnaitė Z.Kaip parengti mokinius argumentavimui?// Gimtasis žodis. 2007. Nr.12; 2008. Nr. 1.2.3.
9. Nauckūnaitė Z. Teksto komponavimas:rašymo procesas ir tekstų tipai. V., 2002.
10. Nauckūnaitė Z. Tekstas kaip analizės būdas //Meninis tekstas:Suvokimas. Analizė. Interpretacija. Nr. 1. Straipsnių rinkinys. V.,1998.
11. Palubinskienė E. Pastraipa // Gimtasis žodis. 1994. Nr. 2.
12. Salienė V., Smetona A. Lietuvių kalba, vadovėlis XI-XII klasėms, Vilnius, 2004.
12. Salienė V., Smetona A. Lietuvių kalba. Mokinio sąsiuvinis XI-XII klasei.V., 2005.
13. Salienė V., Smetona A. Lietuvių kalba. Mokytojo knyga XI-XII klasei.V., 2005.
14. Žukas.S., Dilienė R. Negrožinio teksto suvokimas. Metodiniai patarimai ir pratybos.- Baltos lankos, 2005.
15. Brandos egzaminų (mokyklinių ir valstybinių) testai, įvairūs mokytojos parengti testai ir užduotys.
16. <http://vma.emokykla.lt/moodle> (metodinė medžiaga samprotavimui mokyti).